

ที่ อต ๐๐๒๓.๓/ว ๑๑๐๑

ศาลากลางจังหวัดอุดรธานี
ถนนประชนามิตร อต ๕๓๐๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง รายงานผลการตรวจจําการะโครงการควบคุมโรคหนองพยาธิตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร
ตามพระราชดําริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

เรียน นายอําเภอเมืองอุดรธานี ลับแล ทําปลา นายกองคํารับการบํารุงส่วนจังหวัดอุดรธานี
และนายกเทศมนตรีเมืองอุดรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๔๙๓
ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็น
หน่วยงานร่วมดำเนินงานโครงการพระราชดําริฯ ของสำนักโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม
ราชกุมารี ซึ่งกรมควบคุมโรค โดยสำนักโรคติดต่อทั่วไปรับผิดชอบแผนงานควบคุมโรคหนองพยาธิในนักเรียน
และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นมา ได้ส่งรายงานผลการตรวจจําการะโครงการ
ควบคุมโรคหนองพยาธิตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดําริ สมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ จึงให้จังหวัดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้ง
สถานศึกษาในสังกัดทราบและดำเนินการต่อไป หรือดาวน์โหลดรายงานผลฯ ได้ทางเว็บไซต์
<http://www.dla.go.th> รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป สำหรับอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตพื้นที่พิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายชีพ กิจพิทักษ์)

ท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร. ๐-๕๕๔๐-๓๐๐๘ ต่อ ๑๒

ด้วยที่

ที่ มท ๐๘๑๖.๓/ว ๕๙๓

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

เลขที่รับ..... 198๐

วันที่..... 21 ก.พ. 25๖1

เวลา.....

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง รายงานผลการตรวจจําจําาะโครงการควบคุมโรคหนองพยาธิตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร
ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้รับแจ้งจาก กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานร่วมดำเนินงานโครงการพระราชดำริฯ ของสำนักโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งกรมควบคุมโรค โดยสำนักโรคติดต่อทั่วไปรับผิดชอบแผนงานควบคุมโรคหนองพยาธิ ในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นมา ได้ส่งรายงานผลการตรวจจําจําาะโครงการ ควบคุมโรคหนองพยาธิตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และขอความอนุเคราะห์แจ้ง รายงานดังกล่าวให้กับโรงเรียนในพื้นที่ต่อไป

ในการนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งประชาสัมพันธ์รายงานผล ดังกล่าวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาทุกแห่งทราบและแจ้งสถานศึกษาในสังกัดทราบและดำเนินการ ต่อไป ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดรายงานผลการตรวจจําจําาะโครงการควบคุมโรคหนองพยาธิ ได้ทางเว็บไซต์ <http://www.dla.go.th>

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

นาย.....

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น

กลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาท้องถิ่น

โทร. ๐-๒๒๕๑-๙๐๐๐ ต่อ ๕๓๑๕

โทรสาร ๐-๒๒๕๑-๙๐๒๑-๓ ต่อ ๒๑๘

บทสรุปผู้บริหาร

กรมควบคุมโรคเป็นหน่วยงานสนองงานโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามแผนงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร (กพด.) ภายใต้งานวิจัยด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนและเยาวชน โดยดำเนินโครงการควบคุมโรคหอนอนพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาการติดเชื้อโรคหอนอนพยาธิในนักเรียนและประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาสุขภาพของนักเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาการด้านร่างกาย สติปัญญา และเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ ด้วยกลไกสนับสนุนเครือข่ายในระดับปฏิบัติการ (รพ.สต./รพช.) ให้มีการตรวจค้นหาโรคหอนอนพยาธิและการเฝ้าระวังอย่างสม่ำเสมอ ปีละ ๒ ครั้ง ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายนักเรียนทุกคน ร่วมกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาสุขภาพนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ในปีพ.ศ. ๒๕๖๐ อัตราการติดเชื้อโรคหอนอนพยาธิในนักเรียนเท่ากับร้อยละ ๘.๓๔ ความครอบคลุมการตรวจจากระบาดวิทยาในนักเรียนร้อยละ ๗๘.๖๑ ชนิดพันธุ์ของหอนอนพยาธิที่พบที่มีการติดเชื้อสูงสุด คือ พยาธิไส้เดือน (ร้อยละ ๕.๗๒) และพยาธิไส้หมาก (ร้อยละ ๒.๕๑) ในสถานศึกษาพบว่า นักเรียนในสังกัดการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยมีการติดเชื้อสูงสุด ร้อยละ ๔๐.๒๘ รองลงมา คือ นักเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ ๘.๕๐ และสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ ๖.๙๘ ซึ่งจำแนกข้อมูลตามสังกัด ดังนี้

๑. นักเรียนในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) มีความครอบคลุมการตรวจร้อยละ ๙๒.๐๐ พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ ๔.๕๓ ชนิดพันธุ์ของหอนอนพยาธิที่พบที่มีการติดเชื้อสูงสุด คือ พยาธิไส้เดือน (ร้อยละ ๒.๕๙) และพยาธิปากขอ (ร้อยละ ๑.๐๒)

๒. นักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีความครอบคลุมการตรวจร้อยละ ๖๗.๖๙ พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ ๖.๙๘ ชนิดพันธุ์ของหอนอนพยาธิที่พบที่มีการติดเชื้อสูงสุด คือ พยาธิไส้เดือน (ร้อยละ ๔.๓๔) และพยาธิไส้หมาก (ร้อยละ ๑.๖๒)

๓. นักเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาและระบบและการศึกษาดำเนินชีวิต (กศน.) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวง มีความครอบคลุมการตรวจร้อยละ ๗๗.๒๗ พบอัตราการติดเชื้อ ร้อยละ ๔๐.๒๘ ชนิดพันธุ์ของหอนอนพยาธิที่พบที่มีการติดเชื้อสูงสุด คือ พยาธิไส้เดือน (ร้อยละ ๓๒.๕๑) และพยาธิไส้หมาก (ร้อยละ ๑๕.๘๐)

๔. สามแฉกรในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ) มีความครอบคลุมการตรวจร้อยละ ๙๒.๑๔ พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ ๐.๘๘ ชนิดพันธุ์ของหอนอนพยาธิที่พบที่มีการติดเชื้อสูงสุด คือ กลุ่มพยาธิใบไม้ (ร้อยละ ๐.๒๕) และพยาธิปากขอ (ร้อยละ ๐.๖๓)

๕. นักเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน (โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม) มีความครอบคลุมการตรวจร้อยละ ๘๑.๙๒ พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ ๔.๐๗ ชนิดพันธุ์ของหอนอนพยาธิที่พบที่มีการติดเชื้อสูงสุด คือ พยาธิไส้เดือน (ร้อยละ ๒.๗๓) และพยาธิไส้หมาก (ร้อยละ ๑.๐๐)

๖. นักเรียนในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (โรงเรียนประถมศึกษาและศูนย์เด็กวัยเตาะแตะ) มีความครอบคลุมการตรวจร้อยละ ๘๘.๐๐ พบอัตราการติดเชื้อร้อยละ ๘.๕๐ ชนิดพันธุ์ของหนอนพยาธิที่พบที่มีการติดเชื้อสูงสุด คือ พยาธิไส้เดือน (ร้อยละ ๓.๔๘) และพยาธิไส้มา (ร้อยละ ๓.๒๐)
๗. นักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความครอบคลุมการตรวจร้อยละ ๔๔.๕๕ พบอัตราการติดเชื้อพยาธิไส้มา ร้อยละ ๐.๕๓

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ กรมควบคุมโรคได้ดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการติดเชื้อโรคหนอนพยาธิในนักเรียนและเยาวชน ตามบทบาทและภารกิจ ได้แก่ การสนับสนุนวัสดุวิทยาศาสตร์ ยารักษาโรคหนอนพยาธิตามมาตรฐานให้กับหน่วยงานในระดับปฏิบัติการ การจัดทำค่าของงบประมาณและสนับสนุนงบประมาณเพื่อการดำเนินงานในระดับปฏิบัติการให้กับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โดยมีฐานการคำนวณงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนละ ๓,๐๐๐ บาท ครอบคลุมทุกจังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ผ่านการจัดสรรงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข ครู ด้านการวินิจฉัยโรคหนอนพยาธิ การสนับสนุนสื่อความรู้เพื่อการสร้างกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพและการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนต้นแบบภายใต้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว (one health) ในชุมชนที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงพื้นที่จังหวัดตาก เชียงใหม่ และน่าน โดยมีการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วน ได้แก่ กรมอนามัย มหาวิทยาลัย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน ชุมชนและองค์กรภาคเอกชนในพื้นที่ เพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาสำหรับพื้นที่ อีกทั้งเป็นการขยายแนวคิดและการนำรูปแบบการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาโรคหนอนพยาธิตามบริบท

จากข้อมูลการติดเชื้อโรคหนอนพยาธิของนักเรียนและประชาชน ทำให้ทราบว่า สาเหตุหลักของการติดเชื้อโรคหนอนพยาธิในนักเรียน เกิดจากพฤติกรรมการสุขภาพ และสุขนิสัย เช่น การไม่ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร หรือการล้างผักที่มีการปนเปื้อนไข่หนอนพยาธิที่ไม่สะอาดก่อนรับประทาน ส่วนในสนามหญ้ามีสาเหตุมาจากพฤติกรรมการบริโภคเมนูปลาหน้าจืดเกร็ดขาวแบบปรุงดิบ การติดเชื้อหนอนพยาธิในนักเรียนสังกัด กศน. ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงของทางภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดตาก นั้น ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นปัจจัยเอื้อต่อการแพร่ระบาดของโรคหนอนพยาธิในเด็กผ่านดิน (soil transmitted helminths) ด้วยความขาดแคลนด้านงบประมาณของผู้ปกครองในการจัดหาหรือปลูกสร้างสวน ทำให้ความครอบคลุมเรื่องการมีและใช้สวนในพื้นที่ยังคงเป็นปัญหาและเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดการแพร่ระบาดของหนอนพยาธิในสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการไม่มีน้ำใช้ในช่วงฤดูแล้ง เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยความร่วมมือของหน่วยงานภาคส่วนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารต่อไป

สำนักงานโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค